

REKENKAMERCOMMISSIE

GEMEENTE
Schagen

Rapportage

Rekenkameronderzoek naar het Slot Schagen

Schagen, 19 januari 2017

Rekenkameronderzoek naar het Slot Schagen

Colofon

Dit is een onderzoek van de Rekenkamercommissie Schagen, welke door de gemeenteraad van Schagen is ingesteld om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur te onderzoeken.

Leden

Mr. Dr. Drs P.J.J. van der Kruit (voorzitter)

Drs. M. van der Meer (vicevoorzitter)

Drs. B. Steiner (lid)

Ambtelijk secretaris

Dhr. L. Hooghiemstra

Mw. M. Teijema

Dit onderzoek is in opdracht van de Rekenkamercommissie Schagen uitgevoerd door:

Auteurs

Wilfred Nijhof

Bob van Waveren

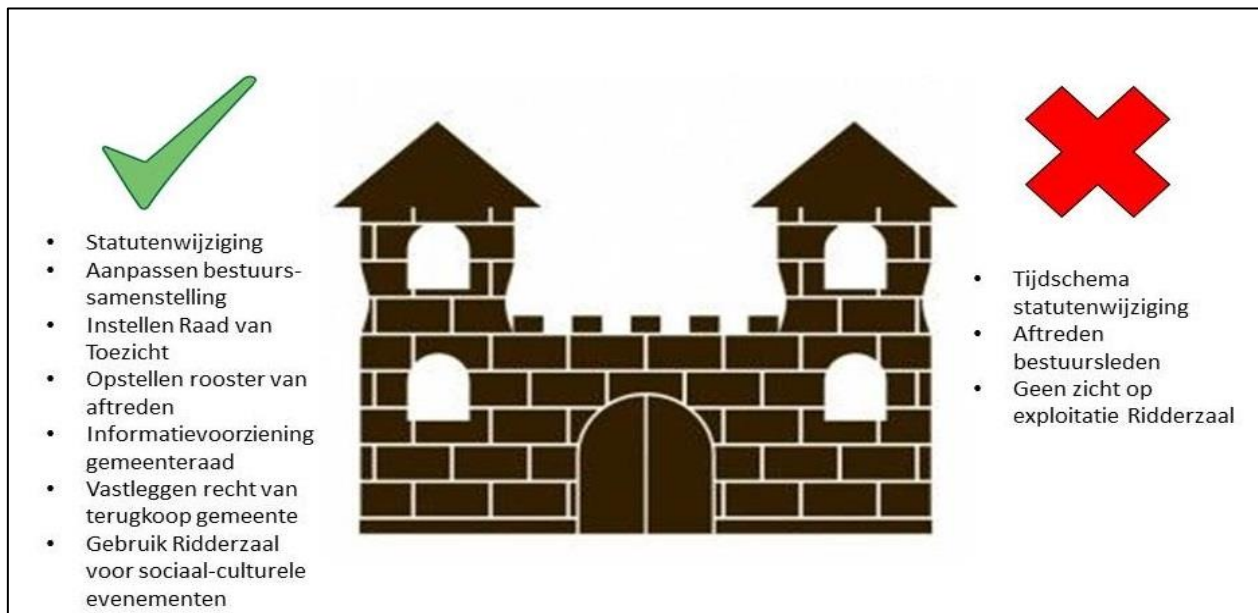
Publicatienr. 16050-16829

© 2017 Regioplan, in opdracht van de Rekenkamercommissie Schagen. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/ of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan. Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

<u>Hoofdstuk 1</u>	<u>Bevindingen</u>	<u>4</u>
1.1	Bevindingen	4
1.2.	Reactie van het College	6
1.3.	Nawoord van de Rekenkamercommissie	7
<u>Hoofdstuk 2</u>	<u>Inleiding</u>	<u>8</u>
2.1.	Achtergrond	8
2.2.	Bemiddeling	9
2.3.	Onderzoek	9
2.4.	Onderzoeksaanpak	10
2.5.	Leeswijzer	10
<u>Hoofdstuk 3</u>	<u>Afspraken</u>	<u>11</u>
3.1.	Plan van aanpak	11
3.2.	Afspraken Cultureel Convenant	12
<u>Hoofdstuk 4</u>	<u>Naleving Plan van Aanpak</u>	<u>13</u>
4.1.	Statutenwijzigingen	13
4.2.	Akte houdende bijzondere bepalingen	14
<u>Hoofdstuk 5</u>	<u>Naleving Cultureel Convenant</u>	<u>16</u>
5.1.	Aantal dagdelen	16
5.2.	Tarief	16
5.3.	Verdringing	17

Hoofdstuk 1 Bevindingen

In de onderstaande figuur zijn de belangrijkste bevindingen opgenomen.

1.1 Bevindingen

De volgende bevindingen kunnen worden geformuleerd:

- De statutenwijziging zoals beschreven in het plan van aanpak heeft plaatsgevonden. Aan de elementen uit het plan van aanpak dat de besturen van de beheers- en exploitatiestichting worden aangevuld tot vijf (dezelfde) personen en er een Raad van Toezicht wordt ingesteld, is voldaan. Er is hierbij wel een ruimer tijdspad gevolgd dan is bepaald in het plan van aanpak om de nieuwe situatie juridisch vast te leggen.
- Er is een rooster van aftreden opgesteld door de RvT en de besturen van beide stichtingen. Tussentijds zijn enkele bestuursleden voor een tweede termijn herbenoemd. Eind dit jaar treedt het eerste bestuurslid definitief af. Het tempo van aftreden en de mogelijkheid voor herbenoeming komt volgens het bestuur van Slot Schagen overeen met de gemaakte afspraken, maar is niet in overeenstemming met de afspraken in het plan van aanpak.
- De Raad van Toezicht houdt toezicht op de stichting Slot Schagen, o.a. door de benoeming van een onafhankelijke accountant die de jaarstukken controleert. De jaarstukken en de begroting worden tijdig opgesteld en aan de gemeente Schagen verstuurd. Daarnaast vindt er in voldoende mate overleg plaats met het bestuur van de stichting. Het bestuur heeft nog niet aangegeven dat extra vergaderingen met de RvT nodig zijn.
- In de akte met bijzondere bepalingen is de sociaal-culturele functie van de Ridderzaal vastgelegd, evenals het recht op terugkoop door de gemeente. Hiermee wordt voldaan aan de afspraken uit het Cultureel Convenant, waarin wordt gesteld dat de Ridderzaal 100 dagdelen wordt onderverhuurd voor sociale of culturele activiteiten.
- Er is op dit moment geen verantwoordingsmechanisme over het gebruik van de Ridderzaal door Kasteel Schagen B.V. aan het bestuur van de beheers- en exploitatiestichting en daarmee aan de RvT en de gemeente Schagen.
- Het aantal verhuurde dagdelen voor sociaal-culturele evenementen in de Ridderzaal is, na een neergang in 2014, weer op het niveau van vóór de onderhuur.

- Voor de huur van de Ridderzaal voor sociaal-culturele evenementen is nooit meer gerekend dan het maximum van 100 euro per dagdeel. Voor de betaalde huur ligt de gemiddelde huurprijs op hetzelfde niveau als in de situatie van vóór de onderhuur.
- Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat er sprake is van verdringing van de sociaal-culturele evenementen in de Ridderzaal ten gunste van commerciële verhuur.

1.2. Reactie van het College

Ons kenmerk: 17.003502

Relatie met:

Rekenkamercommissie Schagen
T.a.v. de heer P. van der Kruit
p/a Postbus 8
1740 AA SCHAGEN
NEDERLAND

Bezoekadres

Let op: tijdelijk bezoekadres:
Oostwal 2, 1747 EZ Tuitjenhorn

Postadres

Postbus 8, 1740 AA Schagen

Tel. (0224) 210 400

Fax (0224) 210 455

postbus8@schagen.nl

www.schagen.nl

@SchagenGemeente

Gemeente Schagen

KvK 56838328

IBAN NL25BNGH0285156721

BIC BNGHNL2G

Datum 10 januari 2017
Ons kenmerk 17.003502
Uw kenmerk
Contact M. Eversdijk / Middelen
Onderwerp Bestuurlijke reactie onderzoek Slot Schagen
Bijlagen -
Afschrift griffie

VERZONDEN 11 JAN 2017

Geachte heer van der Kruit,

Op 9 november j.l. hebt u ons gevraagd om een reactie op het conceptrapport van uw onderzoek naar Slot Schagen. In onze vergadering van 20 december hebben wij het rapport behandeld.

Wij hebben met belangstelling en genoeg kennis genomen van uw rapport.

Na een periode van onduidelijkheid die geleid heeft tot een plan van aanpak met afspraken in 2014, is het nu goed om terug te lezen dat beheer en exploitatie volgens de gemaakte afspraken worden uitgevoerd.

Uw constatering dat het schema van aftreden niet in overeenstemming met de afspraken uit het plan van aanpak nemen wij voor kennisgeving aan. In relatie tot de wijze waarop de besturen invulling geven aan beheer en exploitatie zijn wij van mening dat de besturen oprecht gemeend hebben conform de gemaakte afspraken het aftreden geregeld te hebben.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

De heer N.H. Swellengrebel

burgemeester

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

1.3. Nawoord van de Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie dankt het college voor de reactie op het onderzoeksrapport. We zijn verheugd dat we hiermee duidelijkheid hebben kunnen geven over de opvolging van de aanbevelingen uit het Plan van Aanpak 2014.

De Rekenkamercommissie heeft ervoor gekozen om het onderzoek zoveel mogelijk te beperken tot de feiten: welke aanbevelingen zijn wel en niet aantoonbaar opgevolgd. Tot ons genoegen hebben we kunnen constateren dat de meeste aanbevelingen uit het Plan van Aanpak aantoonbaar zijn opgevolgd. Dat geldt ook voor het schema van aftreden van bestuursleden; alleen het tijdschema bleek niet onbetwist en wijkt af van de planning uit het Plan van Aanpak.

De rekenkamercommissie vindt het jammer dat de bestuurlijk reactie lang op zich liet wachten. Daardoor is vertraging ontstaan in de afronding van het onderzoek.

Hoofdstuk 2 Inleiding

Slot Schagen

In 1829 wordt door de eigenaars, de Belgische adellijke familie d'Oultremont, besloten om de ruïne van Slot Schagen te verkopen voor de sloop. De gemeente Schagen koopt de beide slottorens. De westelijke toren doet dienst als passantengevangenis, de oostelijke toren dient tot woonruimte voor de cipier en zijn gezin (Cornelis Bok) en later voor het gezin van de veldwachter.

Het terrein, waar eens het trotse Slot Schagen had gestaan, biedt dan achtereenvolgens plaats aan het varkenshok van de slager, een ijskelder, het brandspuithuis en een quarantainegebouw. Bovendien doet het terrein vijftig jaar lang dienst als begraafplaats.

In het laatste deel van de vorige eeuw lag het kasteelterrein er maar troosteloos bij. Een burgerinitiatief, gesteund door het gemeentebestuur, leidde tot de oprichting van de Initiatiefgroep Slot Schagen. Na tien jaar heeft dit geresulteerd in een nieuw Slot Schagen: een moderne multifunctionele replica, die refereert aan het vroegere kasteel van Schagen.¹

Het slot biedt ruimte voor diverse culturele activiteiten, vergaderingen en recepties en kan worden gebruikt als trouwlocatie.

2.1. Achtergrond

Slot Schagen is een historische locatie in het centrum van Schagen. Het slot biedt ruimte voor diverse culturele activiteiten, vergaderingen, recepties en kan gebruikt worden als trouwlocatie. De gemeente Schagen was tot 2003 eigenaar van het slot, sindsdien is dit de Beheersstichting Slot Schagen. Hiervoor heeft de stichting een lening afgesloten met de gemeente. De Exploitatiestichting Slot Schagen is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding en exploitatie van het slot en verzorgde lange tijd zelf de exploitatie van de Ridderzaal. De exploitatie van andere delen van het slot werd uitbesteed aan Kasteel Schagen B.V.² (hotelkamers), twee musea (in de torens) en de plaatselijke VVV.

De exploitatie van de Ridderzaal was financieel gezond; het aantal sociaal-culturele evenementen was in balans met de zakelijke activiteiten en huwelijken. De exploitatie van het gehele slot kwam in onrustig vaarwater vanwege de gebrekkige betaling van de huurpenningen voor de hotelkamers. In het voorjaar van 2013 is Kasteel Schagen B.V. hier ook voor gedagvaard, omdat de achterstanden dermate opliepen dat daarmee ook de exploitatie van de Ridderzaal in het gedrang kwam. Als oplossing wilde de Exploitatiestichting de totale exploitatie van Slot Schagen onderbrengen bij Kasteel Schagen B.V. Tegelijkertijd werden verschillende zaken ter discussie gesteld: het bestuur van de stichtingen die tot dan toe het beheer verzorgden, de financiële positie van betrokkenen, de

¹ www.slotschagen.nl

² Onderdeel van Igesz.

strekking en de geldigheid van mondelinge afspraken, maar vooral de blijvende beschikbaarheid van de Ridderzaal voor laagdrempelige sociaal-culturele activiteiten.

2.2. Bemiddeling

Een Commissie van Wijzen heeft onderzoek gedaan naar de diverse feiten en omstandigheden. De commissie stelde op 14 oktober 2013 een Memorandum³ op en stelde voor om een bemiddelaar te benoemen voor de uitwerking van haar adviezen. De gemeenteraad van Schagen nam de aanbevelingen van de commissie in hoofdlijnen over en dhr. Van der Kruit werd aangesteld als bemiddelaar.

De opdracht aan de heer Van der Kruit luidde: creëer een situatie waarin beheer en exploitatie van Slot Schagen zodanig plaatsvinden dat daarmee voldaan wordt aan de oorspronkelijke doelstellingen van het Slot. Dat is onder andere het bieden van een laagdrempelige en centrale plaats voor het sociale en culturele leven in Schagen. Die nieuwe situatie zou juridisch kloppend en toekomstbestendig moeten zijn. De heer Van der Kruit zegt in zijn conclusies⁴ dat:

- een plan van aanpak overeen is gekomen om de huidige stichtingen en besturen te herstructureren;
- er controlemogelijkheden komen voor een Raad van Toezicht;
- er in het Cultureel Convenant Slot Schagen afspraken zijn gemaakt die de oorspronkelijke doelstellingen van het Slot waarborgen. Het convenant is ondertekend door de Beheersstichting Slot Schagen, Kasteel Schagen B.V., de Exploitatiestichting Slot Schagen en de burgemeester als vertegenwoordiger van de burgers van Schagen.

Het college van B en W heeft de belangrijkste onderdelen uit de rapportage overgenomen en stelde op 21 mei 2014 voor om de stichtingen te verzoeken de afspraken uit te voeren.

2.3. Onderzoek

Regioplan heeft van de rekenkamercommissie Schagen opdracht gekregen om onderzoek te doen naar de naleving van de afspraken in het plan van aanpak. Gelijktijdig heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar het budgetrecht van de gemeenteraad. Regioplan is hierbij ondersteund door Cebeon.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Zijn de afspraken met de Beheersstichting en de Exploitatiestichting Slot Schagen over veranderingen in het bestuur, toezicht, verantwoording en laagdrempeligheid van Slot Schagen voor sociaal-culturele activiteiten uitgevoerd?

Daarbij zijn de volgende deelvragen aan de orde gekomen:

1. Zijn de afspraken met beide stichtingen over veranderingen in het bestuur, toezicht, statuten en communicatie met gemeenteraad uitgevoerd?
2. Is de Ridderzaal van Slot Schagen in de afgelopen jaren laagdrempelig gebleven voor sociaal-culturele activiteiten?
  - a. Waaruit blijkt dat?
  - b. Wat zijn de belangrijkste oorzaken waardoor de Ridderzaal wel of niet laagdrempelig is gebleven voor sociaal-culturele activiteiten?

³ Memorandum Slot Schagen, Commissie 'Slot Schagen', 14 oktober 2013.

⁴ Peter van der Kruit, Eindrapport bemiddelaar Slot Schagen, 6 januari 2014.

2.4. Onderzoeksaanpak

Om deze vragen te beantwoorden zijn alle relevante documenten bestudeerd. Naast het opgestelde Plan van Aanpak en het Cultureel Convenant gaat het daarbij om de nieuwe statuten van de stichtingen, verschillende bestuurlijke stukken van het college en de raad en jaarstukken van de Beheers- en Exploitatiestichting. Vervolgens heeft er een interview plaatsgevonden met de bemiddelaar⁵. Daarna zijn gegevens opgevraagd bij de Exploitatiestichting over het gebruik van de Ridderzaal. Tenslotte zijn er vragen gesteld over de feitelijke werkwijze ten aanzien van de veranderingen in de besturen van beide stichtingen, toezicht door de Raad van Toezicht, afspraken uit de statuten en communicatie met de gemeente.

2.5. Leeswijzer

In deze rapportage worden de bevindingen van dit onderzoek gepresenteerd. In hoofdstuk 3 wordt de set afspraken uit het Plan van Aanpak en het Cultureel Convenant Slot Schagen weergegeven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de naleving van de afspraken over de veranderingen in het bestuur, toezicht, statuten en communicatie. In hoofdstuk 5 komt het gebruik van de Ridderzaal aan de orde.

⁵ Doordat dhr. Van der Kruit optrad als bemiddelaar is hij niet als voorzitter van de Rekenkamercommissie bij de begeleiding van het onderzoek betrokken geweest.

Hoofdstuk 3   Afspraken

Onder bemiddeling van Peter van der Kruit is er een Plan van Aanpak opgesteld waarbij beide stichtingsbesturen bereid zijn deze uit te voeren. Ook is er een Cultureel Convenant opgesteld door de Beheersstichting, de Exploitatiestichting, Kasteel Schagen B.V. en de burgemeester van Schagen als vertegenwoordiger van de burgers van Schagen.⁶

Het college van B en W heeft de belangrijkste aanbevelingen overgenomen en heeft de stichtingsbesturen opgeroepen deze afspraken uit te voeren. In dit hoofdstuk worden deze afspraken op een rijtje gezet.

3.1. Plan van aanpak

In onderstaande tabel zijn de afspraken uit het plan van aanpak op een rij gezet.

Tabel 1   Afspraken plan van aanpak

Thema	Afspraak	Uiterlijk per
Bestuur (samenstelling)	Er blijven twee stichtingen bestaan in verband met belastingtechnische redenen.	
	Beide stichtingsbesturen zullen bestaan uit dezelfde mensen, te weten vijf personen. Beide besturen zijn dan dus identiek van personele samenstelling.	1 februari 2014
	Op korte termijn worden er dus drie nieuwe kandidaat-bestuursleden toegevoegd aan de twee besturen. Er is een nieuwe onafhankelijke voorzitter beschikbaar, terwijl een bestuurslid wordt geleverd door de Stichting (i.o.) Vrienden van het Slot. Voor de derde bestuursfunctie is ook een onafhankelijke kandidaat beschikbaar. Allen hebben toegezegd om zich te kandideren voor deze besturen, die deze kandidaten binnenkort zullen benoemen. Beide besturen zijn dan compleet en worden dan bemenst door dezelfde vijf personen.	
Aftreden bestuursleden	De huidige bestuursleden zullen successievelijk hun bestuurszetel ter beschikking stellen. Het eerste bestuurslid zal dit op korte termijn doen, terwijl de andere bestuursleden dit op middellange termijn doen. Zij laten de mogelijkheid open om uit eigen beweging nog eerder af te treden, indien de situatie rond het Slot in een rustiger vaarwater is gekomen.	2015
	De redenen van de huidige bestuursleden om hun bestuursfunctie niet onmiddellijk op te geven, liggen volgens eigen zeggen in het feit dat zij niet weglopen voor de problemen en dat zij zelf de nakoming van de huurovereenkomst goed willen begeleiden.	
Raad van toezicht	Er wordt een Raad van Toezicht samengesteld boven beide stichtingen. Deze Raad van Toezicht krijgt de gebruikelijke bevoegdheden, zoals het benoemen, schorsen en ontslaan van bestuursleden.	1 maart 2014
Informatieplicht gemeenteraad	Er wordt een controle uitgevoerd op de financiële administratie door een onafhankelijke accountant of een andere onafhankelijke instantie, zoals de gemeente Schagen. De uitkomst van deze financiële controle wordt, evenals de jaarrekening van 2013 en begroting voor 2014, aan de gemeenteraad gestuurd ter informatie.	1 maart 2014
	De informatieplicht door middel van jaarverslagen en -rekeningen aan de gemeenteraad van Schagen wordt opgenomen in de statuten.	1 april 2014
Recht van terugkoop	Het recht van terugkoop van Slot Schagen door de gemeente Schagen tegen de dan uitstaande schuld wordt opgenomen in de statuten.	1 april 2014
Ridderzaal	De sociaal-culturele functie van de Ridderzaal wordt geborgd.	

⁶ Eindrapport bemiddelaar Slot Schagen, 6 januari 2014.

3.2. Afspraken Cultureel Convenant

Tabel 2 Afspraken Cultureel Convenant

Thema	Afspraak
Gebruik Ridderzaal	De Ridderzaal wordt geëxploiteerd in de geest van de laatste jaren, waarbij kleinschaligheid een belangrijk aandachtspunt blijft.
	De Ridderzaal wordt door de exploitant onderverhuurd aan de gebruikers, zoals particulieren, verenigingen, stichtingen en bedrijven. Dit op basis van dagdelen.
	De Ridderzaal blijft zijn unieke en bijzondere indeling, meubilering, stoffering en uitstraling behouden.
	De Ridderzaal noch het Slotplein zullen worden gebruikt als openbare horecagelegenheid tijdens grootschalige evenementen, zoals Paasvee, Kermis of Popweekend.
	Dit Cultureel Convenant Slot Schagen wordt gepubliceerd op de website van Slot Schagen.
Tarieven	Er bestaan tarieven voor zakelijke activiteiten en voor sociaal-culturele activiteiten.
	De zakelijke tarieven zijn ter beoordeling van de exploitant.
	De tarieven voor sociaal-culturele activiteiten bedragen maximaal € 100,00 per dagdeel, prijspeil 01 januari 2014. Jaarlijkse verhogingen conform de CBS-index zijn toegestaan.
Dagdelen	De Ridderzaal wordt voor maximaal 100 dagdelen per jaar onderverhuurd voor sociale of culturele activiteiten.
Verdringing	Reserveren van de Ridderzaal gaat volgens het principe ‘wie het eerst komt het eerst maakt’. De exploitant zal een reeds geplande sociale of culturele activiteit niet verplaatsen of schrappen, tenzij de gebruiker dit ook wenst.
	Bij een verschil van mening over bovenstaande afspraken wordt een oplossing gezocht door de verhuurder en exploitant, eventueel na het horen van de gebruiker.

Hoofdstuk 4 Naleving Plan van Aanpak

In mei 2015 zijn er akten bij het Zijper Notariskantoor gepasseerd met statutenwijzigingen van zowel de Beheersstichting als de Exploitatiestichting en een akte houdende bijzondere bepalingen.⁷ Beide stichtingen hebben afzonderlijke statuten, maar met gezamenlijke artikelen. Een onderdeel van beide statutenwijziging is tevens een akte van bijzondere bepalingen waarin onder andere het recht van terugkoop door de gemeente Schagen is opgenomen (vastgelegd in april 2015).

4.1. Statutenwijzigingen

Bestuur stichtingen

Op basis van de gepasseerde akten bestaat het bestuur van beide stichtingen uit⁸ (dit is momenteel ook het huidige bestuur):

- Hans van der Veen (voorzitter; in functie per 2014);
- Gerard Stuijt (penningmeester, tevens waarnemend voorzitter; in dienst per 2011);
- Eefke Groen-van Scheijen (secretaris; in dienst bij de Exploitatiestichting per 2008 en bij de Beheersstichting per 2014);
- Arend Roos (in dienst per 2014);
- Annette Pronk-Tesselaar (in dienst per 2014).

Hiermee is voldaan aan de afspraak dat beide stichtingen zijn blijven bestaan en worden bestuurd door vijf identieke leden. Deze statutenwijziging is ongeveer een jaar later vastgelegd dan in het Plan van Aanpak was beschreven. De besturen geven aan dat dit niet zozeer heeft samengehangen met het zoeken naar beschikbare leden, maar meer om het geheel juridisch vast te leggen, vooral in de afstemming met de Raad van Toezicht waarvoor ook enkele bijeenkomsten hebben plaatsgevonden om aan ieders wensen tegemoet te kunnen komen. Vervolgens heeft ook de gemeente Schagen haar bijdrage aan de statutenwijziging geleverd.

Overigens kan hierbij worden opgemerkt dat het college van B en W van Schagen pas in mei 2014 de aanbevelingen uit het Plan van Aanpak heeft overgenomen (dit is later dan dat de statutenwijziging had moeten worden doorgevoerd conform het plan van aanpak).

Aftreden 'oude' bestuursleden

In samenspraak met de Raad van Toezicht is er een rooster van aftreden opgesteld. Hierbij is afgesproken dat de bestuursleden eenmalig herbenoembaar zijn voor een tweede periode van vier jaar. Hierna zijn ze niet opnieuw benoembaar. Enkele bestuursleden zijn tussentijds (in 2015 en 2016) benoemd voor een tweede termijn. Eind dit jaar loopt voor de secretaris de tweede termijn af.

De afspraken over het tempo van aftreden en herbenoeming voor een tweede termijn zoals die in het uiteindelijke Plan van Aanpak staan, zijn niet onbetwist. Volgens het Plan van Aanpak had het hele bestuur vanaf 2015 (of eerder) uit nieuwe leden moeten bestaan⁹. Daarnaast was herbenoeming voor een tweede termijn niet de bedoeling.¹⁰ Volgens de bemiddelaar was hierover overeenstemming bereikt met het bestuur van de stichtingen, maar volgens het bestuur was er met de bemiddelaar overeenstemming bereikt over het huidige schema van aftreden en herbenoeming. Als reden voor herbenoeming wordt aangedragen dat de bestuursleden niet willen weglopen voor hun verantwoor-

⁷ Het Zijper Notariskantoor, statutenwijziging Beheersstichting Slot Schagen, statutenwijziging Exploitatiestichting Slot Schagen en Akte houdende bijzondere bepalingen, 26 mei 2015.

⁸ In de statutenwijziging is opgenomen dat het voltallige bestuur vanaf 1 januari 2014 in functie was.

⁹ Eindrapport middelaar Slot Schagen, 6 januari 2014, pagina 8.

¹⁰ De bemiddelaar heeft desgevraagd aangegeven dat deze afspraak als zodanig dient te worden geïnterpreteerd.

delijkheid en dat herbenoeming voor een tweede termijn heel gebruikelijk is. De bestuursleden voelen zich sterk betrokken bij het slot. Ze vinden het belangrijk dat Slot Schagen na een woelige periode weer in een rustig vaarwater komt. Ook het zoeken naar geschikte nieuwe bestuursleden hangt hier mee samen.

Raad van Toezicht

In de statutenwijziging is de Raad van Toezicht (RvT) ingesteld. De RvT is primair verantwoordelijk voor het aanstellen en het ontslaan van het bestuur (ontslaat de bestuursleden volgens een door de RvT op te maken rooster). De RvT is ingesteld in mei 2015 en bestaat uit:

- Nicolaas Kramer;
- Cornelis Vriesman;
- Myrthe Scheltema de Heere.

In de statuten is tevens opgenomen dat de RvT toezicht houdt door het benoemen van een (register)accountant, het verstrekken van goedkeuring aan het jaarplan met exploitatiebegroting evenals het jaarverslag en andere ingrijpende voorgenomen besluiten, toezicht op de doelrealisatie¹¹ en toezien op de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het beleid van het bestuur. De RvT zorgt ook voor informatieverschaffing aan de gemeenteraad door middel van het toezenden van de exploitatiebegroting (vóór 1 januari van komend boekjaar), het jaarverslag (één maand na goedkeuring)¹² en treedt desgewenst in overleg met het bestuur van de stichtingen. Statutair vergadert de RvT ten minste tweemaal per jaar waarbij zij ook de voorzitter van het bestuur kan vragen. Ook kan het bestuur verzoeken om extra vergaderingen te beleggen.

Gebleken is dat:

- er een rooster van aftreden is opgesteld in welk tempo bestuursleden zullen aftreden. Bestuursleden kunnen zich herbenoembaar stellen voor een tweede termijn. Eind dit jaar treedt het eerste bestuurslid af.
- de jaarstukken door een onafhankelijke accountant worden gecontroleerd. Het bestuur heeft deze accountant aangedragen bij de RvT, waarna deze een besluit heeft genomen.
- het jaarplan en de jaarstukken ter informatie aan het college van B en W worden toegezonden. Hierin wordt niet specifiek ingegaan op het gebruik van de Ridderzaal, maar alleen op de volledige exploitatie van het Slot. Het gaat om:
  - de jaarrekeningen van 2013 (bestaande uit balans en winst- en verliesrekening), begrotingen van 2014 en geconsolideerde begroting 2015. Deze informatie is aangeleverd op 4 november 2014;
  - de jaarrekeningen van 2014 (bestaande uit balans en winst- en verliesrekening). Deze informatie is aangeleverd op 21 januari 2015;
  - de jaarrekeningen van 2015 (bestaande uit balans en winst- en verliesrekening), opgesteld op 8 juni 2016.
- de RvT tweemaal per jaar vergadert waarbij de voorzitter ook tweemaal aanwezig is geweest;
- het nog niet is voorgekomen dat het bestuur de RvT bijeen heeft geroepen voor extra vergaderingen, wel is er regelmatig informeel overleg.

4.2. Akte houdende bijzondere bepalingen

Belangrijke onderdelen in de aanbevelingen uit het Plan van Aanpak zijn het recht van terugkoop door de gemeente Schagen en het gebruik van de Ridderzaal. Hiervoor is gelijktijdig met de nieuwe

¹¹ Respectievelijk het exploiteren en het in eigendom hebben, instandhouden en beheren van Slot Schagen.

¹² Binnen zes maanden na afloop van het boekjaar (deze termijn kan met vijf maanden worden verlengd op grond van bijzondere omstandigheden, door de RvT vast te stellen).

statuten van de besturen ook een (notariële) overeenkomst aangegaan tussen het bestuur van de Beheersstichting (als zijnde eigenaar van het slot) en de gemeente Schagen. Hierin is onder andere opgenomen dat de Ridderzaal 100 dagdelen per jaar ter beschikking wordt gesteld aan maatschappelijke en culturele organisaties ten behoeve van maatschappelijke/culturele evenementen, vergaderingen, presentaties, recepties en dergelijke. Onderdeel hiervan is dat meerjarenafspraken met dergelijke organisaties over bepaalde dagdelen tegen op dat moment gebruikelijke (te indexerende) tarieven moeten worden nagekomen. De agenda van de exploitatie wordt bijgehouden op de website van het slot. Ten slotte is afgesproken dat de Ridderzaal niet gebruikt zal worden voor grote, jaarlijkse evenementen als Paasvee, kermis en Popweekend. Deze bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing op alle volgende gebruikers van het slot (het zogenaamde ‘kettingbeding’). De naleving van deze afspraken, die ook zijn opgenomen in het Cultureel Convenant, komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

Ook onderdeel van deze overeenkomst is dat is opgenomen dat de gemeente Schagen een terugkooprecht heeft bij een voorgenomen verkoop van het slot, indien er een voornemen is om het slot ter beschikking te stellen aan een andere partij of te verpanden, bij ontbinding of faillissement van de beheersstichting, bij overdracht of ingebruikgeving aan andere partijen zonder oplegging van het kettingbeding over het gebruik van de Ridderzaal.

Hoofdstuk 5 Naleving Cultureel Convenant

Het bestuur van stichting Slot Schagen heeft inzicht gegeven in het gebruik van de Ridderzaal vanaf 2003 tot 2016 met vanaf 2011 ook over de tarieven, data en namen van organisaties aan wie de Ridderzaal is verhuurd. De gegevens vanaf 2014 zijn aangeleverd door Kasteel Schagen B.V.; vóórdat dit onderzoek heeft plaatsgevonden heeft de stichting Slot Schagen daar geen inzicht in gevraagd c.q. gekregen. Op de website van het slot wordt wel de agenda gepubliceerd¹³, maar daarbij is geen terugkijkfunctie ingebouwd.

Voor de naleving van de afspraken uit het Cultureel Convenant hebben we ons gericht op twee periodes: 2011 tot en met 2013 (de periode vóór het opstellen van het Cultureel Convenant en de situatie van onderhuur) en de periode erna, van 2014 tot 2016.

5.1. Aantal dagdelen

In het Cultureel Convenant is afgesproken dat de Ridderzaal 100 dagdelen voor sociale of culturele activiteiten beschikbaar is. In de periode tot de onderhuur aan Kasteel Schagen B.V. is de Ridderzaal nooit meer dan 100 dagdelen per jaar verhuurd voor sociale of culturele activiteiten. In de onderstaande tabel is het aantal verhuurde dagdelen vanaf 2011 in beeld gebracht.

Tabel 3 Aantal dagdelen verhuur Ridderzaal 2011-2015

Jaar	Totaal	Aandeel sociaal-cultureel	Waarvan betaald
2011	154	91	89
2012	144	88	87
2013	107	54	52
2014	101	69	40
2015	119	87	59

Hieruit blijkt dat het aantal verhuurde dagdelen in 2013 sterk is gedaald voor sociaal-culturele evenementen.¹⁴ Deze dip in 2013 is mogelijk veroorzaakt door de maatschappelijke onrust. Dit is dus nog vóór de periode van onderhuur aan Kasteel Schagen. Echter, vanaf 2014 trekt het aantal verhuurde dagdelen voor sociaal-culturele evenementen weer bij. Het jaar 2015 zit weer op een vergelijkbaar niveau als in 2011 en 2012.

In 2014 en 2015 neemt het aantal dagdelen sterk toe dat de Ridderzaal ‘om niet’ ter beschikking is gesteld voor sociaal-culturele activiteiten. Het gaat dan veelal om dezelfde huurders en een aantal lokale evenementen. Het gaat hier vermoedelijk niet om de eerder genoemde meerjarenafspraken, aangezien er vóór 2014 veel minder verhuringen ‘om niet’ zijn geregistreerd.

5.2. Tarief

Op basis van de aangeleverde informatie blijkt dat de Ridderzaal voor sociaal-culturele evenementen niet is verhuurd voor prijzen hoger dan 100 euro per dagdeel. Het gemiddelde tarief per dagdeel ligt in 2014-2015 op hetzelfde niveau als in de jaren daaraan voorafgaand wanneer de verhuringen ‘om niet’ buiten beschouwing worden gelaten.

¹³ Met informatie over de evenementen die worden georganiseerd, maar niet over de huurtarieven.

¹⁴ Op basis van de aangeleverde detailinformatie hebben we geen reden om te veronderstellen dat er in de verschillende jaren verschillende definities zijn gehanteerd van sociaal- en culturele evenementen.

5.3. Verdringing

Tenslotte is onderzocht of er een prikkel is uitgegaan van de commerciële exploitatie van de Ridderzaal ten aanzien van het verdringen van sociaal-culturele evenementen ten gunste van zakelijke evenementen en huwelijken. Hiervoor is in tabel 4.2 in beeld gebracht wat het aandeel is van sociaal-culturele evenementen in het totaal en op welke dagen van de week deze hebben plaatsgevonden.

Tabel 4 Aandeel verhuur sociaal- en culturele evenementen en dagen van de week 2011-2015

Jaar	Totaal	Waarvan betaald	Ma t/m do	Vr t/m zo
2011	59%	59%	56%	44%
2012	61%	61%	45%	55%
2013	50%	50%	38%	62%
2014	68%	56%	35%	65%
2015	73%	67%	49%	51%

Ten aanzien van mogelijke verdringingseffecten doen we de volgende constatering:

- Het aandeel van sociaal-culturele evenementen neemt in de periode 2014-2015 toe ten opzichte van het aantal verhuringen voor zakelijke evenementen en huwelijken. Dit geldt ook als de verhuringen ‘om niet’ buiten beschouwing worden gelaten;
- De verhuringen voor sociaal- en culturele evenementen) ‘om niet’ vindt op alle dagen van de week plaats;
- Het aandeel van sociaal-culturele evenementen dat wordt georganiseerd op minder aantrekkelijke dagen in de week (maandag tot en met donderdag) varieert per jaar, maar is gemiddeld in de periode 2011-2013¹⁵ op hetzelfde niveau als in de periode 2014-2015.

Bij de stichting Slot Schagen zijn er geen signalen binnengekomen dat afspraken uit het Cultureel Convenant over de verhuur van de Ridderzaal niet worden nagekomen.

¹⁵ Het jaar 2011 vertoont daarbij een afwijkend patroon.